

مطالعه اثر آنتی اکسیدانی عصاره تام و فلاونوئیدی گیاه سس (*Cuscuta lehmanniana* Bunge) بر سلول های PC۱۲ مدل دیابتیک

دکتر مونا فرهادی: استادیار جینین شناسی، گروه زیست شناسی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساوه، ساوه، ایران monafarhadi@yahoo.com

*دکتر سید بهنام الدین جامعی: دانشیار آناتومی و علوم اعصاب، دپارتمان علوم پایه، دانشکده پیراپزشکی و گروه آناتومی دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران. (نویسنده مسئول). behnamjameie@tums.ac.ir

پریسا حیات: کارشناس آزمایشگاه، مرکز تحقیقات سلولی و مولکولی، دانشگاه علوم پزشکی تهران (پردیس همت)، تهران، ایران. parisa_h56@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۹۰/۸/۱۵

تاریخ دریافت: ۹۰/۶/۲۱

چکیده

زمینه و هدف: نوروپاتی های محیطی و مرکزی یکی از مهمترین عوارض ابتلا به دیابت شیرین می باشد، تاکنون مکانیسم های دقیق سلولی و مولکولی نوروتوکسیسیته ناشی از افزایش گلوکز مشخص نگردیده است. در تحقیقات سال های اخیر به نقش رادیکال های آزاد به عنوان یکی از دلایل نوروپاتی های دیابتیک توجه شده است. بر این مبنا استفاده از آنتی اکسیدان ها یکی از گزینه های درمانی برای جلوگیری از آسیب های ناشی از عوامل استرس اکسیداتیو مانند افزایش گلوکز می باشد. در تحقیق حاضر اثر آنتی اکسیدانی عصاره تام و فلاونوئیدی گیاه سس با نام علمی *Cuscuta lehmanniana* Bunge، که گیاه انگلی بومی ایران می باشد، بر سلول های PC ۱۲ تحت تیمار با افزایش گلوکز به عنوان مدل سلولی نوروپاتی دیابتیک استفاده گردید.

روش کار: در تحقیق حاضر از سلول های رده PC۱۲ در محیط کشت با افزایش گلوکز به عنوان القا مدل سلولی نوروپاتی دیابتیک استفاده گردیده است. از گیاه سس، پس از جمع آوری عصاره تام و فلاونوئیدی تهیه گردید. فعالیت به دام اندازی رادیکال های آزاد عصاره های گیاه به روش (2,2-DPPH diphenyl-1-picrylhydrazyl) و سپس اثر عصاره تام و فلاونوئیدی بر روی سلول های PC ۱۲ تحت افزایش گلوکز با استفاده از تست MTT، رنگ آمیزی هسته ای PI-Annexin و وسترن بلاتینگ (Western blot) برای پروتئین پروآپتوتیک Bax مورد مطالعه قرار گرفت. **یافته ها:** نتایج DPPH نشان داد که عصاره تام و فلاونوئیدی گیاه سس دارای خاصیت به دام اندازی رادیکال های آزاد می باشند. پس از به کار بردن عصاره فلاونوئیدی با غلظت ۵۰ μg/ml رادیکال های آزاد نسبت به گروه کنترل، ۷۰/۴۵٪ کاهش نشان داده اند. نتایج تست MTT هم چنین نشان داد که عصاره تام گیاه در غلظت 100 μg/ml و عصاره فلاونوئیدی با غلظت 50 μg/ml توان حیاتی سلول ها را به ترتیب ۷۰٪ و ۸۳٪ افزایش داده است. رنگ آمیزی Annexin نشان داد که تعداد سلول های پروآپتوتیک در مقایسه با گروه کنترل از ۳۸/۲٪ به ۱۵/۸٪ کاهش یافته است، سنجش وسترن بلاتینگ هم چنین نشان دهنده کاهش معنی دار بیان پروتئین پروآپتوتیک Bax متعاقب استفاده از عصاره تام و فلاونوئیدی می باشد. **نتیجه گیری:** بر اساس یافته های این تحقیق عصاره تام و فلاونوئیدی گیاه سس دارای خاصیت نوروپروتکتیو در برابر افزایش گلوکز در محیط کشت می باشند، به نظر می رسد خواص درمانی این گیاه بتواند در کنترل و یا کاهش نوروپاتی های دیابتیک موثر واقع گردد.

کلیدواژه ها: گیاه سس، نوروپاتی دیابتیک، سلول های PC۱۲.

مقدمه

سلولی از طریق القا اپیتوز در نوروپاتی های نواحی مختلف سیستم عصبی مانند ناحیه هیپوکامپ گزارش شده است (۲). مطالعات زیادی پیرامون مواد آنتی اکسیدان گیاهی صورت گرفته و خواص و ترکیبات موثره آن ها مورد بررسی قرار گرفته است. سس گیاهی انگلی است که به دور گیاهان دیگر می پیچد و در طب سنتی چین و ایران استفاده های فراوانی داشته و اثرات درمانی بارزی در کبد، کلیه و طحال دارد (۳). این گیاه هم چنین دارای اثرات ضد پیری و محافظتی می باشد. نشان داده شده است که فعالیت آنتی اکسیدانی عصاره اتانولی سس، بر سلول های کبدی از سمیت کبدی ناشی از استامینوفن

دیابت ملیتوس شایع ترین بیماری غدد درون ریز با شیوع ۱-۲٪ است. این بیماری با اختلالات متابولیک، رتینوپاتی (Retinopathy)، نوروپاتی (Neuropathy)، واسکولوپاتی (Vasculopathy) و ضایعاتی درغشاء پایه مشخص می گردد (۱). علت اصلی این بیماری بالا بودن طولانی مدت غلظت گلوکز پلاسما می باشد. هایپرگلیسمی ناشی از دیابت به عنوان یک استرس اکسیداتیو (Oxidative stress) موجب مشکلاتی مانند نوروپاتی می گردد. نوروپاتی دیابتیک می تواند تمام قسمت های سیستم عصبی را گرفتار کند. روند مرگ

گروه های آزمایش

گروه کنترل: سلول های کشت داده شده در محیط کشت معمولی DMEM (Dulbecco's Modified Eagle Medium) قرار گرفتند، با $4/5 \text{ mg/ml}$ گلوکز که بر طبق دستورالعمل استفاده جهت کشت سلول های PC12 بسیار مناسب است و هم چنین سلول های کشت شده در ۶ برابر غلظت گلوکز نیز به عنوان گروه های کنترل در نظر گرفته شدند.

گروه تجربی: شامل سلول های کشت داده شده در محیط با ۶ برابر غلظت طبیعی گلوکز می باشند که تحت تیمار با غلظت های 25 و 50 و 100 عصاره تام و عصاره فلاو نویدی در زمان های 48 و 72 و 96 قرار گرفتند.

کشت سلول های PC12: سلول های PC12 از انستیتو پاستور تهیه شد. سلول ها در دمای 37 درجه و رطوبت 90% و 5% CO_2 و محیط DMEM به علاوه 5% سرم جنین گاوی Fetal Bovine Serum (FBS)، 10% سرم اسب (Horse Serum) و $50 \text{ IU/ml Penicillin}$ و 50 Streptomycin $\mu\text{g/ml}$ رشد داده شدند.

سنجش فعالیت آنتی اکسیدانی گیاه سس با

DPPH: ۱ گرم از عصاره تام و فلاو نویدی در ۱ میلی لیتر از اتانول 90% حل شد و سپس از محلول 1000 mg/ml به دست آمده، غلظت های مختلف شامل: 25 ، 50 ، 100 و $200 \mu\text{g/ml}$ تهیه شد. $200 \mu\text{M}$ از DPPH را در اتانول به صورت محلول در آورده، به هر غلظت هم حجم خودش محلول DPPH اضافه گردید. پس از مخلوط کردن به مدت 30 دقیقه در تاریکی انکوبه شده و جذب آن در طول موج 517 نانومتر خوانده شد و از اسید آسکوربیک $20 \mu\text{g/ml}$ به عنوان کنترل مثبت استفاده گردید و فعالیت به دام اندازه رادیکال های آزاد با فرمول زیر محاسبه شد. آزمایش سه بار تکرار شد.

$\% =$ به دام اندازه رادیکال های آزاد

$$\frac{\text{جذب کنترل} - \text{جذب گروه ها آزمایش}}{100} \times 100$$

سنجش توان حیاتی (MTT): پس از دو پاساژ

سلولی (Cell passaging) جهت سنجش MTT سلول های PC12 به میزان 5000 سلول در هر خانه در

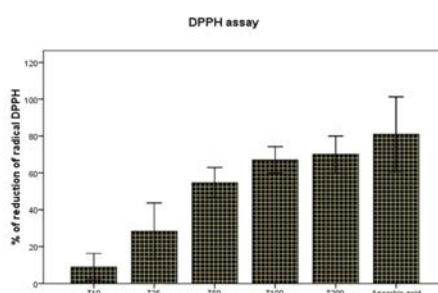
در موش ها جلوگیری می کند (۴). عصاره گلیکوزیدی این گیاه موجب القای تمایز سلولی در رده سلول های PC12 شده است و عملکردی مشابه فاکتور های نوروتروفیک را نشان داده است (۴، ۵). ترکیبات فعال بذر سس اساسا شامل فلاونویدهایی مانند کویرستین، کامپفرول، کوسکوتین، آستراگالین و گلیکوزیدهای آن ها می باشد (۶). فلاونویدها یکی از بزرگترین گروه های فنی طبیعی هستند. این ترکیبات در گیاهان سبز و اغلب عصاره های گیاهی وجود دارند (۷). فعالیت آنتی اکسیدانی این ترکیبات در بسیاری از مطالعات آمده است، عصاره تام این گیاه اثر محافظتی روی بسیاری از سلول ها داشته است و اثرات فلاو نویدی آن در محافظت از سلول ها و درمان سرطان به دامنه وسیعی از مکانیسم هایی شامل خواص به دام اندازه رادیکال های آزاد، تعدیل آنزیم هایی که کارسینوژن ها را فعال می کنند و جلوگیری از القای فاکتور رونویسی فعال کننده پروتئین ۱ (AP-1) نسبت داده می شود (۸ و ۹). با توجه به سابقه بسیار طولانی استفاده از گیاهان دارویی در مناطق مختلف و هم چنین فلور طبیعی گیاهی اقلیمی ایران و بومی گیاه سس و اثرات متفاوت آن در رده های سلولی مختلف در تحقیق حاضر اثر آنتی اکسیدانی آن روی سلول های عصبی تحت تیمار با افزایش گلوکز به عنوان یک مدل برای نوروپاتی دیابتی مورد ارزیابی قرار گرفت.

روش کار

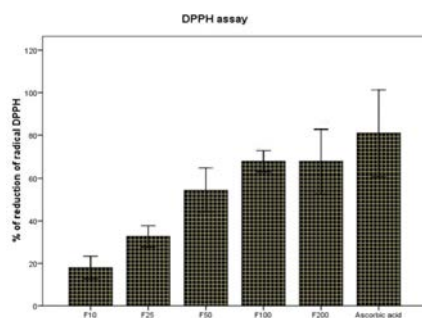
عصاره گیری: برای عصاره گیری تام از روش پرکولاسیون (Percolation) استفاده گردید. به این منظور 220 گرم پودر و 1200 سی سی حلال هیدروالکلی استفاده گردید. عمل عصاره گیری در سه مرحله انجام پذیرفت و 800 سی سی عصاره تام حاصل گردید. برای تهیه عصاره فلاو نویدی 400 سی سی از عصاره تام حاصل از نوبت اول با 200 سی سی اتر دوپترول دو مرحله دیگر هر مرتبه با 150 میلی لیتر اتر دوپترول و با استفاده از قیف جدا کننده (Decanter) شستشو داده شد. ترکیبات فلاو نویدی در فاز مایع باقی مانده و ناخالصی ها وارد فاز اتر دوپترولی گردیدند. فاز مایع نگهداری و فاز اتر دوپترولی جدا گردیدند. فاز مایع حاوی فلاونویدها توسط دستگاه روتاری (Rotary) تغلیظ گردید و بصورت عصاره فلاو نویدی آماده سازی شد.

رادیکال های آزاد را به میزان معنی داری کاهش داد. از اسید اسکوربیک $20 \mu\text{g/ml}$ که مهار رادیکال های آزاد را به میزان $90/20\%$ نشان داد، به عنوان کنترل مثبت استفاده گردید. در عصاره فلاونوئیدی با غلظت $50 \mu\text{g/ml}$ به میزان $70/45\%$ رادیکال های آزاد مهار گردید. عصاره های تام (T) در غلظت های T200، T100 و T50 نسبت به گروه کنترل تفاوت معنی دار نشان دادند. هم چنین در عصاره های فلاونوئیدی در غلظت های F200، F100 و F50 در مقایسه با گروه کنترل از نظر به دام اندازی رادیکال آزاد در سلول ها تفاوت معنی دار مشاهده گردید، ولی بین غلظت های مختلف دو عصاره تفاوت معنی داری مشاهده نشد (نمودار ۱).

نتایج آزمایش سنجش توان حیاتی سلول: ابتدا مرگ سلولی در غلظت های مختلف گلوکز در زمان های ۴۸، ۷۲ و ۹۶ ساعت بررسی گردید. نتایج حاصل از تست MTT نشان داد که افزایش گلوکز در غلظت $13/5 \text{ mg/ml}$ و ۱۸ در زمان ۴۸ و ۷۲ ساعت کاهش

نمودار ۱ - الف

نمودار ۱ - ب

نمودار ۱: الف- نمایش نتایج به دام اندازی رادیکال های آزاد غلظت های مختلف عصاره تام گیاه سس و ب- غلظت های مختلف عصاره فلاونوئیدی گیاه سس و DPPH با غلظت $100 \mu\text{g/ml}$ در طول موج ۵۱۷ نانومتر. درصد کاهش رادیکال های آزاد طبق فرمول در مقایسه با گروه کنترل یا اسید اسکوربیک با غلظت $20 \mu\text{g/ml}$ محاسبه گردید. نتایج براساس $\text{means} \pm \text{SD}$ و سه تکرار می باشد.

ظرف ۹۶ خانه کشت داده شد. توان حیاتی سلول ها با استفاده از 3-(4, 5- dimethylthiazol - 2)-2, 5 diphenyl tetrazolium (MTT assay) ارزیابی شد. به این ترتیب که $10 - 20$ میکرولیتر محلول MTT به غلظت 5 mg/ml به هر کدام از خانه های ۹۶ تایی اضافه شد و سلول ها برای یک ساعت در انکوباتور در حرارت 37 درجه انکوبه شدند. پس از این که محیط سلول ها دور nm در دستگاه ELIZA reader بررسی شد.

اندازه گیری سیتوتوکسیسیته و آپوپتوز: به منظور بررسی آپوپتوز از رنگ آمیزی PI-Annexin و ارزیابی با فلوسیتومتر (Flowcytometer) انجام گرفت. به این منظور در ظروف ۹۶ خانه در هر خانه حدود 10^6 سلول ریخته شد و پلیت به مدت ۱ شب در انکوباتور قرار گرفت و سپس غلظت های مورد نظر عصاره ها اضافه شد و حجم نهایی هر خانه با محیط به 3 ml رسانده شد. پلیت ها تا زمان مورد نظر در انکوباتور قرار گرفتند و 20 میکرولیتر از معرف نشان دار Annexin-v را در 1 ml بافر رقیق کرده و $20 \mu\text{l}$ از محلول PI به آن اضافه گردید. هم چنین از تکنیک Sub-G1 نیز برای تعیین سلول های تحت فاز G1 سیکل سلولی استفاده گردید.

سنجش بیان پروتئین پروآپتوتیک Bax: جهت آنالیز دو پروتئین Bcl2 و Bax از روش وسترن بلائینگ استفاده گردید. به این منظور پس از استخراج پروتئین ها از سلول ها طبق روش Bradford، $40 \mu\text{g/ml}$ پروتئین با ژل 12% پلی اکریل آمید و ولتاژ 100 الکتروفورز شد. پس از انتقال به کاغذ (Polyvinylidene) PVDF (fluoride) از آنتی بادی Rabbit anti rat Bax and Bcl2 و Alkaline phosphates goat anti- rabbit IgG استفاده شد. سپس باندها پس از انکوبه شدن در سوبسترای (Substrate) BCIP, NBT قابل رویت شدند. **روش های آماری:** نتایج با روش آنالیز واریانس یک طرفه با کمک آزمون Bonferones و $\text{Mean} \pm \text{SD}$ از نرم افزار SPSS (ver. 14) معنی دار بودن نتایج در سطح احتمال $p < 0/05$ و سه تکرار برای هر آزمایش محاسبه شد.

یافته ها

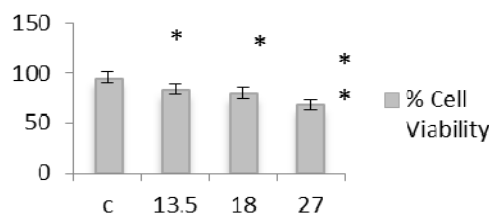
نتایج سنجش رادیکال آزاد: عصاره فلاونوئیدی گیاه سس در غلظت های 50 ، 100 ، و 200

نتایج تست Sub G1: این تست نشان می دهد که سلول ها در چه مرحله ای از چرخه سلولی واقع شده است. همان طور که در نمودار ۴- الف نشان داده شده است، در گروه تحت تیمار با افزایش گلوکز ۴۳٪ سلول ها آپوپتوز نشان می دهند و درصد سلول ها در مرحله S, G1, G2 به ترتیب ۲۹ و ۸/۵ و ۱۲/۹٪ است. در نمودار ۴- ب، گروه تحت تیمار با عصاره تام گیاه میزان آپوپتوز سلول ها به ۱۶/۹٪ کاهش یافته است و سلول ها در مراحل دیگر چرخه سلولی افزایش معنی دار نشان داده اند. در نمودار ۴- ج، گروه تحت تیمار با عصاره فلاونوییدی را نشان می دهد و در آن میزان آپوپتوربه ۱۱/۵٪ رسیده است که نسبت به گروه 6X تفاوت معنی داری را نشان می دهد. هردو گروه عصاره تام و فلاونوییدی نسبت به گروه کنترل تفاوت معنی دار داشتند ولی عصاره فلاونوییدی تفاوت معنی داری با عصاره تام از نظر کاهش میزان آپوپتوز نشان ندادند (نمودار ۴ و ۵).

نتایج سنجش آپوپتوز (تست Annexin): در این سنجش نوع مرگ سلول ها (آپوپتوز و نکروز) و میزان سلول های آپوپتوز شده و نکروزه تعیین گردید. نتایج حاصل از فلوسایتومتری نشان داد که در سلول های ۱۲ تحت تیمار با عصاره تام 100 µg/ml و فلاونوییدی گیاه سس 50 µg/ml درصد سلول های زنده بعد از ۷۲ ساعت به ترتیب ۸۰/۷٪ و ۸۵/۹٪ بود و تعداد سلول های آپوپتوز شده به ترتیب به ۱۵/۸٪ و ۱۱/۳٪ کاهش یافت و سلول های نکروزه ۱/۰۵٪ و ۰/۷٪ بودند. نتایج به دست آمده از عصاره تام و فلاونوییدی با گروه کنترل 6X تفاوت معنی داری را نشان داد، در حالی که بین عصاره تام و فلاونوییدی در غلظت های فوق تفاوت معنی داری مشاهده نگردید (نمودار ۶ و ۷).

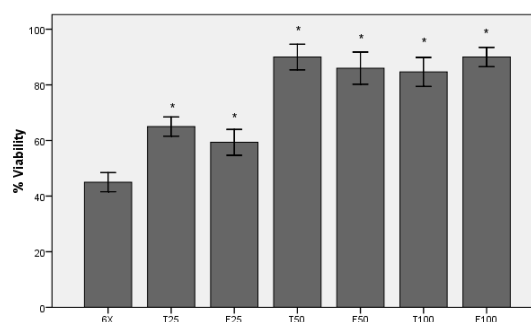
نتایج سنجش وسترن بلائینگ: در این تحقیق میزان بیان پروتئین Bax ۲۱ KD در گروه تحت تیمار با عصاره تام غلظت ۱۰۰ µl/ml و عصاره فلاونوییدی غلظت ۵۰ µl/ml در زمان ۷۲ ساعت بررسی گردید. همان طور که در شکل مشخص می باشد، پروتئین پروآپوپتوتیک Bax نسبت به گروه کنترل کاهش و مقدار بیان پروتئین Bcl2 افزایش نشان می دهد. هم چنین نسبت بین این دو پروتئین نیز نسبت به گروه کنترل افزایش نشان می دهد که بیان گر اثر محافظتی عصاره می باشد (شکل ۱ و نمودار ۸).

Glucose Cytotoxicity

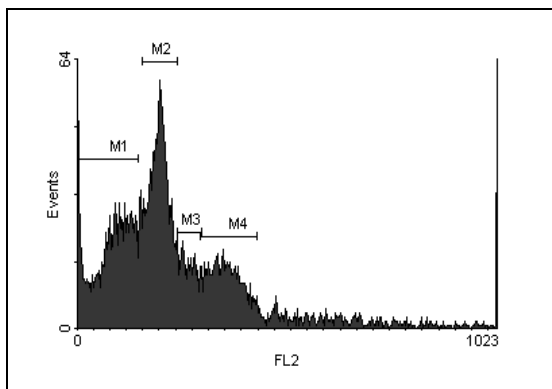
نمودار ۲- نمودار توان حیاتی سلول های ۱۲ PC تحت تاثیر گلوکز در زمان ۷۲ ساعت. توان حیاتی سلول ها در غلظت های ۱۳/۵، ۱۸ و ۲۷ mg/ml در مقابل گروه کنترل C نشان داده شده است. در غلظت ۲۷ mg/ml بیشترین مرگ سلولی نشان داده شد. نتایج بر اساس SEM (n=6) می باشد $p < 0.05$.

MTT assay

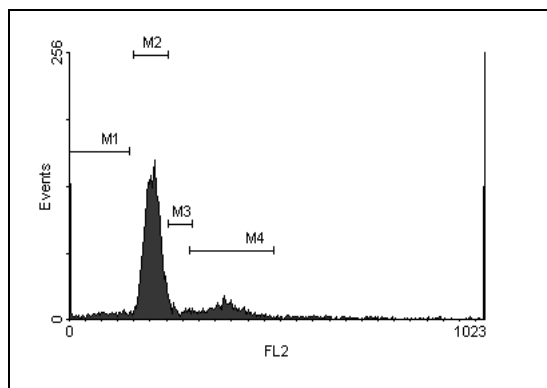
نمودار ۳: نمودار سنجش توان حیاتی سلول ها پس از تاثیر عصاره تام و فلاونوییدی در زمان ۷۲ ساعت: به ترتیب ۶ X گروه کنترل با ۶ برابر افزایش گلوکز، T ۲۵ گروه تیمار با عصاره تام غلظت ۲۵ µg/ml، F ۲۵ گروه تیمار با عصاره فلاونوییدی غلظت ۲۵ µg/ml، T ۵۰ گروه تیمار با عصاره تام غلظت ۵۰ µg/ml، F ۵۰ گروه تیمار با عصاره فلاونوییدی غلظت ۵۰ µg/ml، T ۱۰۰ گروه تیمار با عصاره تام غلظت ۱۰۰ µg/ml، F ۱۰۰ گروه تیمار با عصاره فلاونوییدی غلظت ۱۰۰ µg/ml نتایج بر اساس means ± SD $p < 0.05$ و سه تکرار می باشد.

معنی داری را در توان حیاتی سلول ها ایجاد نمی کند، ولی در غلظت ۲۷ mg/ml این کاهش هم در زمان ۷۲ و هم در زمان ۹۶ ساعت معنی دار بود. سنجش MTT برای عصاره های تام و فلاونوییدی گیاه سس در یک روش وابسته به مقدار و زمان، موجب محافظت از سلول های ۱۲ PC در برابر افزایش گلوکز به عنوان یک فاکتور سایتوتوکسیک (Cytotoxic) شدند و بیشترین اثر محافظتی مربوط به عصاره های فلاونوییدی با غلظت ۵۰ µg/ml بود، در حالی که عصاره تام گیاه با غلظت ۱۰۰ µg/ml توان حیاتی معنی داری را برای سلول ها نشان دادند (نمودار ۳ و ۲).

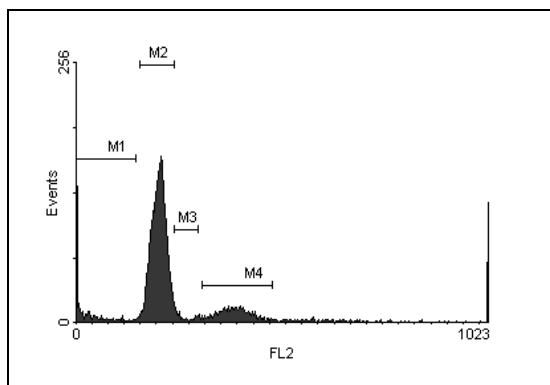
M1	M2	M3	M4
43.9%	29%	8.5%	12.94%

نمودار ۴- الف: گروه 6X

M1	M2	M3	M4
16.9%	63%	2.6%	12.7%

نمودار ۴- ب: گروه T 100

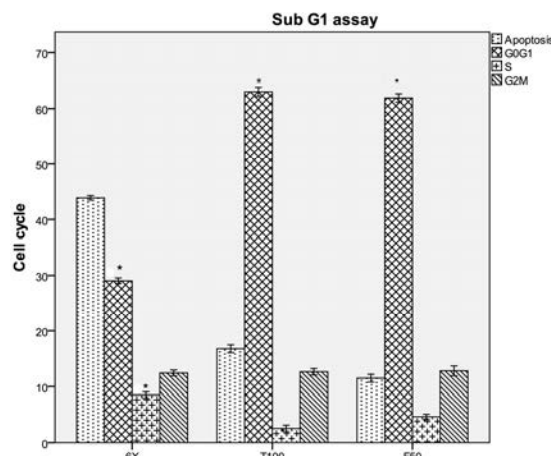
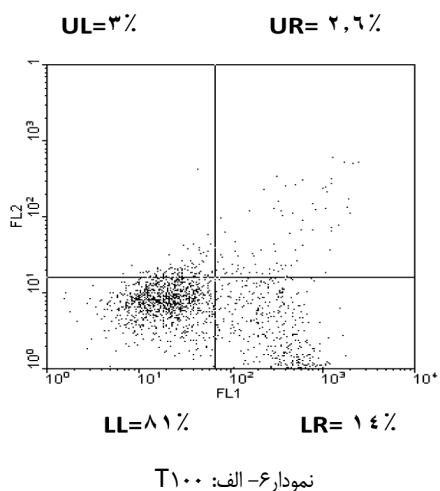
M1	M2	M3	M4
11.5%	62%	4.62%	12.9%

نمودار ۴- ج: گروه F 50

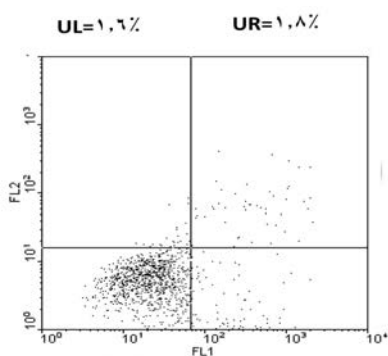
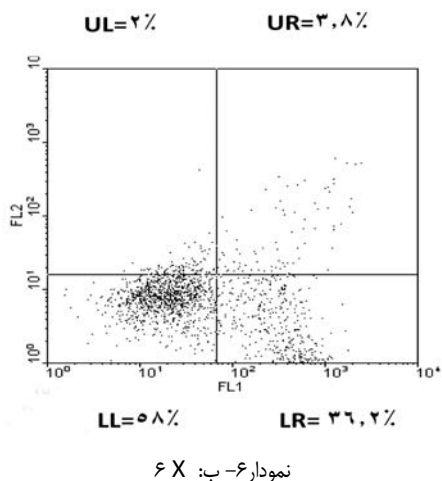
نمودار ۴- نمایش تست Sub G1 در گروه کنترل F50 و T100 در مراحل مختلف چرخه سلولی: M1 مرگ سلولی، M2 فاز G1، M3 فاز S یا سنتز و M4 فاز G2 و تقسیم را نشان می دهد

بحث و نتیجه گیری

دیابت شیرین بیماری هتروژنیک (Heterogenic) متابولیکی است که در آن افزایش گلوکز در محیط اطراف سلول موجب سمیت در سلول ها و نهایتاً مرگ آن ها می گردد. در مطالعات گذشته نشان داده شده است که دیابت غلظت گلوکز را در سلول های عصبی تا چهار برابر افزایش داده و موجب آسیب نورونی می گردد (۱۰). افزایش گلوکز هم چنین موجب پیشبرد و آزاد سازی رادیکال های آزاد می گردد. زمانی که تولید واکنش اختصاصی اکسیژن (ROS= Reactive Oxygen Species) از عوامل خنثی کننده آن بیشتر شود، استرس اکسیداتیو به وجود می آید که ممکن است منجر به مرگ سلولی شود (۱۱). شکل های فعال شده اکسیژن در ROS به دلیل هایپرگلیسمی، قادر به تغییر ساختارهای مختلف مولکولی در فرد دیابتی به روش های مختلف مانند پراکسیداسیون لیپید، اتواکسیداسیون گلوکز، و گلیکاسیون غیرآنزیماتیک پروتئین می باشند. افزایش گلوکز موجب گسیختگی زنجیره انتقال الکترون در کمپلکس III میتوکندریایی می گردد و در نتیجه اکسیداسیون، اکسیژن مولکولی بوسیله کوآنزیم Q تبدیل به آنیون سوپر اکساید (Superoxide anion) می گردد. بنابراین بازده نرمال گلوکز در مواقع استرسی مانند افزایش گلوکز می تواند تولید رادیکال های آزاد باشد. ترکیبات استرس اکسیداتیو در بسیاری از رده های سلولی اپیتوز و نکروز را ایجاد می کنند (۱۲). پراکسیدهدیدروژن که به وسیله سوپراکساید دیسموتاز (Superoxide dismutases) تحت افزایش گلوکز در میتوکندری ایجاد می گردد، یکی دیگر از مکانیسم های احتمالی استرس اکسیداتیو تحت دیابت است. هایپر گلیسمی در مدل های حیوانی و در محیط کشت تعدادی از مسیرهای پیچیده متابولیسمی گلوکز را فعال می کند که در نوروپاتی های دیابتی سهمیم اند. از آنجا که فلاونوئیدها یک دسته وسیع از ترکیبات طبیعی با خواص بیولوژیکی و ساختار آروماتیک هتروسیکل (Heterocyclic aromatic compound) می باشند که اثرات آنتی استروژنیک (Antiestrogenic) آن ها به عنوان عوامل محافظتی گزارش شده اند، تعداد قابل توجهی از انواع داروهای استفاده شده در بالین از منابع طبیعی جداسازی شده و یا با آن ها مرتبطند (۱۳). در تحقیق حاضر تاثیر عصاره تام و فلاونوئید گیاه *c. lehmanniana Bunge* بر سلول های PC۱۲ به

نمودار ۵: نمودار مقایسه گروه ۶ X تیمار با عصاره تام و عصاره فلاو نویدی در مراحل مختلف چرخه سلولی.

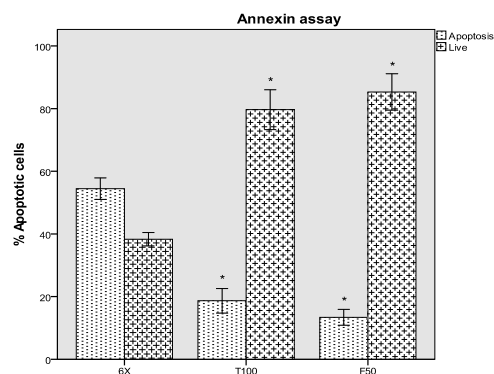

نمودار ۶- UL سلول های نکروز، UR سلول های مرحله انتهایی آپوپتوز، LL سلول های زنده و LR سلول های آپوپتوز شده را نشان می دهد. محور افقی: سلولهای آپوپتوز شده (سلولهایی که رنگ Annexin را جذب کرده اند)، محور عمودی: سلولهای نکروزه (سلولهایی که رنگ PI را جذب کرده اند)

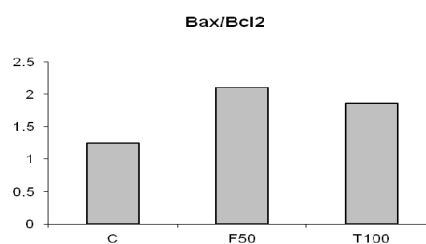
عنوان یک مدل از سلول های عصبی ارزیابی شد و نشان داده شد که این عصاره می تواند موجب جلوگیری از مرگ سلولی و محافظت آن در برابر افزایش گلوکز و سمیت آن گردد (۵). *Cuscuta* حدود ۱۷۰-۱۰۰ گونه گیاهان انگل دارد و به عنوان گیاه دارویی در چین از شهرت بالایی برخوردار است. این گیاه خواص دارویی فراوانی دارد دارویی با اثر بخشی بالا محسوب می شود. تا کنون عوارض جانبی برای استفاده از آن ذکر نشده است (۱۴). بذر گیاه *Cuscuta chinensis* یکی از رایج ترین ترکیبات گیاهی استفاده شده برای بهبود عملکرد کبد و کلیه و دیگر موارد در طب سنتی چین و تایوان می باشد (۱۵). ترکیبات شیمیایی سس شامل فلاونول های مانند کوئرستین، کامپفرول و گلیکوزیدهای است که این ترکیبات مسئول فعالیت های بیولوژیکی این گیاه باشند (۱۶ و ۱۷). در تحقیق حاضر از *C. lehmanniana* Bunge به عنوان گونه ای از گیاه سس بومی ایران (اطراف شهرستان ساوه) در برابر عامل سایتوتوکسیک افزایش گلوکز استفاده گردید.

نتایج DPPH در مطالعه حاضر نشان داد که عصاره تام و فلاونویدی گیاه *C. lehmanniana* Bunge دارای خاصیت به دام اندازی رادیکال های آزاد می باشد. میزان به دام اندازی رادیکال های آزاد در عصاره فلاونویدی با غلظت ۵۰ μg/ml و غلظت های بالاتر و هم چنین میزان رادیکال های آزاد در عصاره تام با غلظت ۱۰۰ μg/ml مشابه اسید اسکوربیک بود.

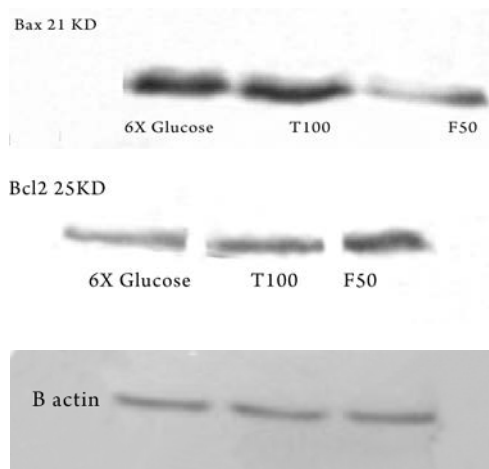
غلظت $100 \mu\text{g/ml}$ و 200 ، 89% کاهش رادیکال های آزاد را در مقایسه با اسید آسکوربیک در غلظت $100 \mu\text{g/ml}$ نشان داد (نمودار ۴). با توجه به نتایج گیاه *C. reflexa* به نظر می رسد که فلاونوئید این گیاه در غلظت پایین تری خاصیت به دام اندازی قوی تری دارد. در این مطالعه نیز جهت بررسی اثر محافظتی این گیاه روی سلول های عصبی تحت تیمار با افزایش گلوکز از روش سنجش MTT استفاده شد. در این سنجش عصاره های تام و فلاونوئیدی گیاه مذکور نشان دادند که در یک روش وابسته به مقدار و زمان موجب محافظت از سلول های PC12 می گردد و بیشترین اثر محافظتی و جلوگیری از مرگ سلولی مربوط به عصاره های فلاونوئیدی با غلظت $100 \mu\text{g/ml}$ به میزان 80% بود، در حالی که عصاره تام حاصل از گیاه با غلظت $100 \mu\text{g/ml}$ 50% توان حیاتی 75% را در زمان ۷۲ ساعت نشان داد و بین عصاره تام و فلاونوئیدی تفاوت معنی داری مشاهده نشد. اثر محافظتی گیاه *Hypericum perforatum* روی میزان بقا و مرگ سلول های PC12 به ترتیب 48% و 52% گزارش شد، که در آن از تیمار با H_2O_2 برای ایجاد سمیت در سلول ها استفاده شده بود (۱۸). به نظر می رسد فلاونوئید های گیاه *lehmanniana* نسبت به *Hypericum perforatum* دارای اثر محافظتی بیشتری می باشد. عصاره های بذر گیاه سس *C. chinensis* دارای فعالیت های آنتی اکسیدانی هستند و در سلول های محیط کشت و در موجود زنده منجر به القای خاصیت آنتی اکسیدانی و خاصیت ضد پراکسیداسیون لیپید می شوند. بندنیدر سال 2004 نشان داد که فعالیت های آنتی اکسیدانی بذر سس به میزان زیادی متناسب با مقادیر ترکیبات فعال فلاونولی یعنی کویرستین و کامپفرول می باشد، که این ممکن است به دلیل بیشتر بودن میزان کویرستین موجود در عصاره فلاونوئیدی نسبت به عصاره تام باشد (۲۰). در سال های اخیر تلاش برای تشخیص پتانسیل درمانی فلاونوئیدها، روی فلاونوئید کویرستین متمرکز شده است، که به میزان زیادی در رژیم غذایی انسانی وجود دارد و به طور کلی فلاونوئیدی با بالاترین فعالیت آنتی اکسیدانی می باشد. به نظر می رسد که میزان کویرستین این گیاه نسبت به *Hypericum perforatum* و *C. reflexa* بیشتر باشد (۲۱). نتایج حاصل از رنگ آمیزی annexin با استفاده از

نمودار ۷- مقایسه درصد سلول های اپوپتوز شده به نکرور شده در عصاره فلاونوئیدی و تام گیاه سس

نمودار ۸- نمایش نسبت پروتئین Bax/ Bcl2

شکل ۱- نمایش وسترن بلاتینگ بیان پروتئین Bax, Bcl2, β actin استخراج شده از سلول های گروه کنترل 6X و گروه تیمار شده با عصاره تام Total Extract با غلظت $100 \mu\text{g/ml}$ و عصاره فلاونوئیدی با غلظت $50 \mu\text{g/ml}$ پس از ۷۲ ساعت باند روشن نشان دهنده کاهش بیان پروتئین Bax گروه های تحت تیمار می باشد. آزمایش سه بار تکرار شد.

این نتایج با نتایج قبلی روی گیاه *C. reflexa* مطابقت دارد (۱۸). درصد به دام اندازی رادیکال های آزاد در غلظت $600 \mu\text{g/ml}$ در تحقیق مذکور در مقایسه با اسید آسکوربیک با غلظت $20 \mu\text{g/ml}$ 90% بود (۱۹). در حالی که در تحقیق حاضر عصاره فلاونوئیدی در

طریق مسیر داخلی آپوپتوزی یا همان آپوپتوز میتوکندریایی موجب جلوگیری مرگ سلولی گردد. البته از آن جایی که آپوپتوز دارای دو مسیر داخلی و خارجی است، پیشنهاد می‌گردد که پروتئین P53 و میزان گلوتاتیون نیز ارزیابی گردد.

با توجه به عوارض جانبی داروهای شیمیایی نسبت به داروهای گیاهی و هم چنین فلور طبیعی گیاهی ایران به نظر می‌رسد که استفاده از گیاهان دارویی می‌تواند اثرات درمانی قابل توجهی را ایجاد نماید.

تقدیر و تشکر

این مقاله حاصل طرح تحقیقاتی تحت عنوان بررسی اثر عصاره فلاونوییدی گیاه سس بر القای آپوپتوز در سلول های PC12 تحت تیمار با گلوکز مصوب دانشگاه آزاد اسلامی ساوه به کد ۹۶۲-۱ می‌باشد، که با حمایت دانشگاه آزاد اسلامی ساوه اجرا شده است.

منابع

1. Sheperd PR, Kan BB. Glucose transporters and insulin action implication for insulin resistance and diabetes mellitus. *N Engl J Med.* 1999; 341:248-257.
2. Vinik AI, Ziegler D. Diabetic cardiovascular autonomic neuropathy. *Circulation.* 2007 Jan 23; 115(3):387-97.
3. Bao X, Wang Z, Fang J, Li X. Structural features of an immunostimulating and antioxidant acidic polysaccharide from the seeds of *Cuscuta chinensis*. *Planta Medica.* 2002; 68:237-243.
4. Yen FL, Wu TH, Lin LT, Lin CC. Hepatoprotective antioxidant effects of *Cuscuta chinensis* against hepatotoxicity in rats. *J Ethnopharmacol.* 2007; 123-128.
5. Liu J H, Jiang B, Bao Y M, An L J. Effect of *Cuscuta chinensis* glycoside on the neuronal differentiation of rat pheochromocytoma PC12 cells. *Int J Dev Neurosci.* 2003; 21: 277-281.
6. Ye M, Yan Y.N., Qiao L., Ni X.M.. Studies on chemical constituents of *Cuscuta chinensis*. *China J Chinese Materia Medica.* 2002; 27: 115-117.
7. Choi JA, Kim JY, Lee JY, Kang CM, Kwon HJ, Yoo YD, et al. Induction of cell cycle arrest and apoptosis in human breast cancer cells by quercetin. *Int J Oncol* 2001; 19: 837-844.
8. Su SJ, Chow NH, Kung ML, Hung TC, Chang KL. Effects of soy isoflavones on apoptosis induction and G2-M arrest in human hepatoma cells involvement of caspase-3 activation, Bcl-2 and Bcl-XL downregulation, and Cdc2 kinase activity. *Nutr. Cancer.* 2003; 45: 113-123.
9. Canivenc-Lavier MF, Vernevault M, Totis MH,

فولسایتومتري نشان داد که در غلظت $100 \mu\text{g/ml}$ ، درصد سلول‌هایی که در مرحله نهایی و ابتدایی آپوپتوز هستند، تفاوت معنی داری با گروه کنترل دارد. عصاره فلاونوییدی در غلظت $50 \mu\text{g/ml}$ نیز نسبت به گروه کنترل معنی دار بود. ولی بین عصاره تام و فلاونوییدی تفاوت معنی داری در سلول‌های آپوپتوزی و زنده مشاهده نشد. عملکرد میتوکندری در مرگ سلولی آپوپتوزی نیازمند آزاد شدن فاکتور آپپتوزنیک میتوکندریایی از غشاء خارجی می‌باشد. نفوذ پذیری غشاء خارجی میتوکندری بوسیله اعضای خانواده Bcl 2 تنظیم می‌شود. در پستانداران خانواده Bcl 2 شامل تنظیم کننده های آنتی آپپتوتیک و پرو آپپتوتیک می‌باشند. Bcl2 پروتئین ۲۵-۲۶ کیلو دالتونی است و محل اصلی عمل آن در میتوکندری قرار دارد که آزاد شدن فاکتورهای آپپتوزنیک را تنظیم می‌نماید (۲۲) Bax پروتئینی ۲۱ کیلودالتونی و سیتوزولی است. در هنگام القای آپوپتوز این پروتئین مجدداً در میتوکندری قرار می‌گیرد. قرار گیری مجدد Bax در میتوکندری به هر دو بخش پایانه C و N آن بستگی دارد. نسبت بیان پروتئین Bax و Bcl2 تعیین کننده سرنوشت سلول و هدایت کننده آن‌ها به سمت مرگ می‌باشد. به همین دلیل مطالعات زیادی پیرامون تغییرات این دو پروتئین در سلول‌ها با تیمارهای مختلف تا کنون انجام شده است (۲۳). در تحقیق حاضر به روش وسترن بلات پروتئین Bax، نقش آن در آپوپتوز سلول‌های PC12 و هم چنین اثر عصاره بر روی میزان بیان آن، نشان داده شد که این پروتئین پس از تاثیر عصاره کاهش معنی داری داشته است که نماینده جلوگیری از مرگ سلولی با دخالت میتوکندری با واسطه پروتئین Bax و از طریق مسیر داخلی می‌باشد. به این ترتیب در این مطالعه معلوم شد که عصاره گیاه *C. lehmanniana* Bunge می‌تواند رادیکال‌های آزاد را با غلظت پایین تر ۵۰ و ۱۰۰ میکروگرم در میلی‌لیتر به میزان بیشتری (۸۹٪) نسبت به عصاره های گیاهی دیگر ذکر شده مهار نماید، هم چنین به دام اندازی بیشتر رادیکال‌های آزاد و اثر محافظتی عصاره با سنجش Annexine تایید شد و نشان داده شد که درصد جلوگیری از مرگ سلولی آپوپتوزی آن نیز معنی دار است. سنجش وسترن بلاتینگ نشان داد که با مهار بیان پروتئین Bax و نسبت بین بیان Bax/Bcl2 این عصاره می‌تواند از

Siess J, Magdalou , Suschetet M. Comparative effects of flavonoids and model inducers on drug-metabolizing enzymes in rat liver. *Toxicology* 1996;114:19-27.

10. Tomlinson DR, Gardiner NJ .Glucose neurotoxicity. *Nat Rev.* 2008; 25:612-628.

11. Ghsh S, An D, Pulinikunnil T, Qi D, Lau HC, Abrahani A, et al. Role of dietary fatty acids and acute hyperglycemia in modulating cardiac cell death. *Nutrition.* 2004; 20:916-23.

12. Schulz JB, Matthews RT, Beal MF. Role of nitric oxide in neurodegenerative diseases. *Curr Opin Neurol.* 1995; 8: 480-486.

13- Kumar N, K. Allen, D. Riccardi, A. Kazi , J. Heine. Isoflavones in breast cancer chemoprevention: where do we go from here? *Front Biosci.* 2004; 9: 2927-2934.

14-Guo C, Zhang Z, Zheng H, Shu Z, Li C. Studies of the herbal and botanical origins of semen Cuscutae. *Zhongguo Zhong Yao Za Zhi* .1990; 15: 138-40.

15-Cragg GM, Newman DJ. Antineoplastic agents from natural sources: achievements and future directions. *Expert Opinion on Investigational Drugs.*2000; 9: 151-159.

16- Zheng H Z, Dong Z H, She J. Tusizi .Modern study of traditional Chinese medicine. Beijing: Beijing Xue Yuan Press of the People's Republic of China. 1st Ed. 1998; pp. 4110-4120.

17- Williamson G, Barron D, Shimo K, Terao J . In vitro biological properties of flavonoid conjugates found in vivo. *Free Radical Res* .2005; 39: 457-469.

18- Amol P, Vikas P, Kundan C, Vijay P. Invitro free radicals scavenging activity of stems of cuscuta reflexa. *J Pharmacy Res* 2009; 2: 58-62.

19- Benedi J, Arroyo R, Romero C, Martin S, Villar A M. Antioxidant properties and protective effects of standardized extract of *Hypericum perforatum* on hydrogen peroxide- induced oxidative damage in PC12 cells. *Life Sci.* 2004; 75:1263-1276

20- Feng-LinYen, Tzu-Hui Wu, Liang-Tzung Lin, Thau -Ming Cham, Chun- Ching Lin. Nanoparticles formulation of *Cuscuta chinensis* prevents acetaminophen-induced hepatotoxicity in rats. *Food and Chemical toxicol.* 2008; 46: 1771-1777.

21- Rice-Evans C A, Miller N J, Paganga G. Structure-antioxidant activity relationships of flavonoids and phenolic acids . *Free Radical Biol. Med.*1996; 20: 933-956.

22- Oltvai ZN, Millman CL, Korsmeyer SJ. Bcl-2 heterodimerizes in vivo with a conserved homolog, Bax that accelerates programmed cell death .*Cell.* 1993; 74:609-619.

23- Shimizu S, Narita M, Tsujimoto Y. Bcl-2 family proteins regulate the release of apoptogenic cytochrome c by the mitochondrial channel VDAC. *Nature.* 1999; 399:483-487.

Study of the antioxidant effects of total and flavonoids extracts of *Cuscuta lehmanniana* Bunge against on PC12 cells in vitro diabetic model

Mona Farhadi, PhD. Assistant Professor of Embryology, Biology group, Agriculture Faculty, Azad Islamic University of Saveh, Saveh, Iran. monafarhadi@yahoo.com

***Seyed Behnamaddin Jameie, PhD.** Associate Professor of Anatomy and Neuroscience, Basic Sciences Department, Faculty of Allied Medicine & Anatomy Department, Faculty of Medicine, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran. (*Corresponding author). behnamjameie@tums.ac.ir

Parisa Hayat, BSc. Medical laboratory technician, Cellular and Molecular Research Center, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran. parisa_h56@yahoo.com

Abstract

Background: Central and peripheral neuropathies are the most common side effects of Diabetes Mellitus (DM). The exact mechanisms of diabetic neurotoxicity are still unknown. Recently oxidative stress is introduced as one of the factors for diabetics' neuropathies. Antioxidants also used as therapeutic agents to reduce the side effects of diabetes. In the present research the antioxidant effects of total and flavonoid extracts of *Cuscuta lehmanniana* Bunge on high glucose induced PC12 were studied.

Methods: PC12 cell line treated with high glucose was used. Total and flavonoid extract of *C. lehmanniana* Bunge were prepared. PC12 cells treated with 6X fold high glucose concentration exposed to extracts. Antioxidant activity of extracts, cell viability and apoptosis were studied by DPPH, MTT, Annexin staining and Western Blotting respectively.

Results: The MTT result showed 50µg/ml of flavonoid extract and 100µg/ml of total *C. lehmanniana* Bunge extract increased cell viability after 3 hours pretreatment. DPPH assay demonstrated 50 µg/ml flavonoid extract can increased radical scavenging inhibits compare with ascorbic acid. Several assays were used for evaluated of anti apoptotic effect such as: Annexin, SubG1 and Western blotting for expression of Bax protein.

Conclusion: Based on our findings, it is concluded that both total and flavonoid extract of *C. lehmanniana* Bunge have the potential to protect PC12 cells against glucose neurotoxicity by reducing apoptosis via increased Bax expression protein.

Keywords: PC12 cells, Diabetic neuropathy, *C. lehmanniana* Bunge.